

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Gecomponeerde uitvoerders : het musicerende lichaam vanuit compositorisch perspectief

Craenen, P.

Citation

Craenen, P. (2011, March 29). *Gecomponeerde uitvoerders : het musicerende lichaam vanuit compositorisch perspectief*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/16667>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/16667>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Stellingen bij het proefschrift 'Gecomponeerde Uitvoerders. Het musicerende lichaam vanuit compositorisch perspectief'

Stelling 1

De stilte van het publiek voor aanvang van het klassieke concert kan als een culturele code worden beschouwd die zelf berust op een voorcultureel fenomeen van directe groepsinteractie, meer specifiek het fenomeen dat in de ontwikkelingspsychologie en de filosofie van de geest als 'gedeelde aandacht' (joint attention) wordt omschreven.

Stelling 2

De afwezigheid van een muzikaal aandachtsubject richtte in *4'33"* van John Cage niet alleen de oren naar het omgevingsgeluid, maar maakte vooral ook de spanning van het samenzijn van de aanwezige luisteraars voelbaar.

Stelling 3

In het denken over muziek als beweging, moet onderscheid gemaakt worden tussen illusies van bewegingsrealiteit opgewekt door middel van klankspatialisatie, en de traditionele associaties van muzikale beweging in melodie, ritmiek en harmonie. Het eerste berust vooral op een suggestie van bewegende klankbronnen en situeert zich in de directe omgeving van het luisterende subject. Het tweede duidt op de actieve participatie van het luisterende lichaam en kan daarom eerder als een beweging 'van binnen-uit' worden bestempeld.

Stelling 4

Het uitblijven van een druk van de hedendaagse muziekpraktijk om te komen tot organologische vernieuwingen die de toepassing van sommige 'extended techniques' zou vergemakkelijken, suggereert dat de extensies die erin aan bod komen niet alleen van sonore aard zijn, maar soms ook een inherent theatrale dimensie bezitten die zou verdwijnen indien het instrument om louter ergonomische of sonoorproductieve argumenten aan de 'extended techniques' zou worden aangepast.

Stelling 5

Twintigste-eeuwse virtuositeit is ten gronde gecomponeerd, daar waar negentiende-eeuwse virtuositeit vooral aan het instrument ontstond.

Stelling 6

De laat-twintigste-eeuwse tendens naar een ideomatisch, gesitueerd muzikaal denken vertaalt zich tegelijkertijd in zowel de historische uitvoeringspraktijk, de nieuw gecomponeerde muziek als in pop- en rockmuziek in een ongepolijster, korreliger, instabieler en in dat opzicht spectraal gevarieerder klankbeeld.

Stelling 7

Strijktechnieken die een ruis- of krasachtig resultaat genereren zijn eerder in cultureel dan in ergonomisch of klankproductief opzicht oneigenlijk te noemen. Kleine variaties in stokhouding, stokdruk of stokpositie genereren reeds grote timbreverschillen, hoewel in het klassieke toonideaal slechts een fractie van dat sonore potentieel wordt aangeboord.

Stelling 8

Instrumentale identiteit kan cultureel geduid worden vanuit de status en de functie die een instrument vervult binnen een muziekpraktijk, of via de maatschappelijke groep waarmee een instrument wordt geassocieerd. Vanuit een naturalistische invalshoek kan de identiteit van een instrument omschreven worden vanuit zijn akoestische eigenschappen, zijn techniek van klankproductie of vanuit de soort van lichamelijke gerichtheid die het instrument zijn bespeler ontlokt.

Stelling 9

De mogelijkheid om via interfacing in te grijpen op de (micro)temporele verhoudingen tussen lichaamsactie en klankproductie vormt een nieuw en quasi onontgonnen compositorisch speelterrein.

Stelling 10

Als de activiteit van het componeren nog grotendeels buiten schot blijft van de systematische muzikwetenschap, dan is het misschien omdat de sonore verbeelding vooralsnog een ontoegankelijk onderzoeksdomein vormt.

Stelling 11

Er zijn historische en nog nauwelijks onderzochte parallellen te trekken tussen een groeiende belangstelling voor concrete lichamelijkeheid in de experimentele dans van de jaren '60 en een concrete wending in de gecomponeerde muziek in dezelfde periode.

Stelling 12

Veelbelovender dan een multimediale samenwerking tussen de kunsten, vormt vandaag de transdisciplinaire bezetting van elkaars werkgebieden.